

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„Школски Лист“ излази једанпут у месецу. Предплата је за целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школски Листа“ у Сомбор.

Бр. 5.

У Сомбору, 10. Маја. 1887.

Год. XIX.

✠ НИКАНОР ГРУЈИЋ

ПРАВОСЛАВНИ ЕПИСКОП ПАКРАЧКИ, Њ. Ц. КР. ВЕЛИЧАСТВА ПРАВИ
ТАЈНИ САВЕТНИК, ВЕЛЕКРСТНИК ОРДЕНА ФРАНЦ ЈОСИФА I. И Т. Д.

У КЊИЖЕВСТВУ НАЗВАНИ

СРБ МИЛУТИН

МИТРОНОСНИ ПЕСНИК, ПРОСЛАВЉЕНИ СЛОВОСЛОВ И НЕУМОРНИ
КЊИЖЕВНИК СРПСКИ.

РОЂЕН 1. ДЕК. 1810. † 8. АПР. 1887.

Владике Никанора Грујића нема више међу живима! Црни глас стиже нам, да је 8. Априла ове године на Светлу Среду ноћу у 1½ часа велики овај муж после дугог боловања дух свој Отцу Небесном предао. У Сиону Србском огласило је одмах следећега дана велико звоно кончину митроносца, а код нас у Сомбору на млади Ускре огласише звона у три члана у сва три православна храма Божија, да је велики светилник цркве православне, народни Владика Грујић, отишао Богу на истину.

Никанор Грујић рођен је лицем на дан св. пророка Наума 1. Декембра 1810. у лепоме Лишову селу србском, у Мухачком пољу, близу развалина негдашњега манастира Брањина, а на догледу гроба Штиљановићевог. Отац Његов Прокопије био је један од оних побожних старих свештеника барањских, који су се у Сомборској норми код Аврама Мразовића и Атанасија

Зарића учили служити верно Богу и народу своме. Мати Грујићева Агрипина, рођена сестра проте мухачког Косића, била је проста али разборита Српкиња, која је децу своју ваљано васпитавала, и за образац добре матере домаћице и супруге свој околини служила. На крштењу добио је покојни владика име „Михаил“, а у кући и у селу звали су га Милаком. Старији брат његов Драгутин био је парох Качвалски и прота Мухачкопољски.

Млади „Милак“ одликовао се из ране младости умном бистроћом, и пошто је србску и славенску књигу у Липову, а мађарску и немачку у околни сели свршио и неко време као научник ковачког заната телесно се подпуно развио, подпуно здрав телом и душом, у седамнајестој својој години ступи у прогимназију Мухачку, а затим пређе у гимназију Печујску, где, учећи децу тамошњих отмених грађана, сврши са отличним успехом гимназију, филозофију и права.

Ванредној даровитости његовој дивили су се професори, свештеници римске цркве, а основатељ лицеја Печујског бискуп Сепеши приликом неке школске свечаности, кад је млади Грујић у славу овога мецената класичну беседу на латинском језику импровизирао, усхићен његовим ванредним вितिјством, даривао га је злаћеним часоказом, на коме уљљобљен беше надпис: »Oratori oratorum!« Говорило се у оно време много међу Србима у Барањи и у Горњој Бачкој, да је бискуп Сепеши на скоро затим младог Грујића к себи позвао и ласкавим речма нудио га, да пређе у римску веру, па ће га као свог питомца у Рим на више богословске науке послати, стављајући му у изглед велика духовна достојанства и славу, која га у земљи Угарској чека. Али челик карактер млади наш Србин одговори, да је њему православна вера највећа светиња и да он као поштен човек само својој цркви и своме народу служити жели.

То је млади Грујић и учинио. Још као правник почео је он писати у Србском Народном Листу 1837. Прва његова песма почиње с речма: „Дижем се к умним предџлма летити изображења дивног на похвалу.“ Ту је песму пропратио уредник Србског Народног Листа Теодор Павловић са ласкавом белажком, која овако гласи: „Ово је прва песма на србском језику младог једног Србина, којег музу са нашим читатељима упознати желимо.“ На првој тој песми подписао се писац именован Милутић, а наскоро затим, кад се неко и у илирској „Да-

ници“ тако подписивати почео, стао се Грујић на својима списима подписивати: „Срб Милутин“, које је име затим стално у књижевности задржао.

Свршивши угарска права, препоручен буде као даровит Србин митрополиту Станковићу и дође у Карловце, где за три године богословске науке сврши и 1840. послан буде од свог новог добротвора на искушеније у манастир Кувеждин, где га стари игуман ГенADIJE НОВАКОВИЋ у монашки чин прими. Како је међутим Стапковић напрасно умро, остане Грујић заборављен у пустињи Светосавској све дотле, док није за митрополита изабран био Јосиф Рајачић 1842., који на препоруку проте Стаматовића ученог монаха Никанора у двор прими и зађакони. У двору карловачком као ђакон, протођакон, архиђакон, а за тим као синђел (рукоположен је за свештеника први дан Духова 1846.) и протосинђел проведе Грујић неколико година предавајући у богословији догматику, славенски језик и црквено појање. У то време богословија Карловачка била је на врхунцу славе своје. Протосинђел Сергије Каћански — као образац мудрог и побожног православног подвижника — и архиђакон, а за тим и протосинђел Никанор, као ватрени и за благо цркве и народа одушевљени србски велеум, били су у то време највећи украси Сиона србског и представљали су учећој се младежи србској остварење два најузвишена идејала србска: Побожности и Народности.

Грујић је био у свему десна рука митрополиту Рајачићу; он га је пратио на земаљске саборе у Пожун; он је састављао најлепше пастирске посланице Рајачићеве; он је као протосинђел говорничким својим даром у цркви усхићавао и просвештавао народ.

Године 1846. приликом, кад је цар Фердинанд дозволио слободу прелазка из римске цркве у нашу, сачинио је Грујић у похвалу митрополита Рајачића пастирску игру, коју су „на Благовести“ те године слушатељи Богословије у саборској дворани у Карловцима први пут представљали. Пред ову пастирску игру краснословише најотличнији питомци богословије неколико Грујићевих ватрених песничких производа, од којих је све нас највећма у усхићење довела била дивна песма: „Србин на гробу Стевана Штиљапковића.“

Наступи и година 1848. На србској народној скупштини 1. Маја у јутру, после беседе протосинђела Каћанског држао

је узвишени и красноречиви говор протосинђел Грујић, којим је сакупљену множину из разних крајева раскомаданог србства одушевио и у једну целину довео, те проузроковао, да се одмах једногласно митрополит Рајачић за патријарха, а царски пуковник Стеван Шупљикац за војводу изабере.

Из Грујићевог пера, како се у обште мислило, потекле су на скоро затим две знатне књижице под насловом: „Србска народна скупштина 1. и 3. Маја 1848. године и т. д.“, у којима су верно и духовито описане свеколике патње народа нашег у овим земљама.

Године 1850. сачинио је Никанор Грујић — тада већ архимандрит — најзнатнију своју беседу: „Слово патријарху србском Јосифу 1. Маја 1850.“ У том слову нечуеном у нас ни пре ни после беседничком вештином описао је говорник сва славна дела јунака србских за време покрета од 1848. и 1849. године. Та ће књига остати као вечити спомен сјајног ораторског дара, родољубивог заноса и узвишеног духа Никаноровог. То је његов »monumentum aere perennius regalique situ pyramidum altius.«

Као архимандрит Кувежински дао је украсити Светосавску цркву те задушбине србске и одушевљавао је и управљао покојног славног сликара Павла Симића, кад је овај у њој оне дивне слике из живота Св. Саве просветитеља својом вештом кичицом живописао. Том је приликом Симић Грујићу и више слика из народне повестнице наше, па и малене слике отца и мајке Грујићеве за њега са особитом вештином насликао.

Премештен у манастир Крушедол за настојатеља 1853. године старао се да подигне исторички значај лавре крушедолске, а у то је време у „Седмици“ под именом „Наума“ писао појетске саставе, међу којима су особито важна дела његова: „Српкиња код навијања“, и „Старој нашој смоковници.“

На благосвештенском сабору 1861. архимандрит Грујић представљао је редом народне посланике остарелом патријарху србском Јосифу Рајачићу и свакога је посланика познавао и знао по имену. На том се сабору [он такође као славан говорник и ватрени родољуб отликовао.

За његове заслуге и труде произведе га патријарх Рајачић приликом своје свештеничке педесетогодишњице лицем на први даи Духова 1861. године за посвећеног Епископа, а по смрти Рајачићевој остане он у Крушедолу као „народни владика“, док га св. Синод не премести за дијецезана Пакрачког 1864

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У Крушедолу је Грујић списао побожни и народни епос под насловом: „Свети Сава“, од којег је тада само прва књига на свет изашла, а друге су у рукопису остале.

Као Пакрачки епископ наменован буде Владика Никанор 1872. године за администратора митрополије карловачке, а када на народном сабору 1874. за патријарха изабран буде Прокопије Ивачковић, врати се он после Велике Госпојине те године са немилим успоменама у своју епархију, украшен великим крстом ордена Франц Јосифовог, и наскоро затим почне поболевати, — али и у болести својој радио је неуморно на пољу књижевности састављајући по синаксару и четъи минеји животописе угодника и угодница Божијих, преведећи с француског ваљана поучна дела, и управљајући својом епархијом као прави отац и архипастир духовни. Освећење цркве Загребачке; знаменити прилог од 6000 форинти на оснивање фонда за свештеничке удовице и сирочад у дијецези пакрачкој; жртва од 1000 фор. на подизање православне цркве у Вараждину, и наставни план за предавање науке вере, црквено славенског језика и појања православној младежи на мушкој и женској препарандији, као и у средњим школама Загребачким, јесу стални докази његове жарке љубави за одржање и унапређење православија у тамошњим крајевима и његове архипастирске ревности.

Владика Никанор својом редком даровитошћу, својим искреним родољубљем и својом љубави к цркви православној сијао је као звезда прве величине на небу Србском. Он је сав живот свој и сав дар свој народу свом и служби цркве православне посветио. Слава његова остаће у народу вечита.

Колико је њега народ поштовао и љубио, видети се могло најбоље на укопу његовом у Уторак Томине недеље 14. Априла. Тога дана испратило је покојника до вечне куће више од 4000 људи.

Тело прослављеног владике лежало је у отвореном металном ковчегу у архијерејском орнату под митром и с крстом у руци на сред катедралне цркве. Заупокојну службу Божију одслужиле су проте његове епархије и један игуман. После службе ученик покојников владика горњокарловачки Теофан са 55 свештеника обави свештенично опело, изговори срдца и душе потресајућу надгробну беседу, прочитавши и Лабуд песму митроносног песника, која је све присутне на плач навела, опрости се са својим учитељем и пријатељем, прочита архијерејску раз-

решителну молитву и целива крет у десници његовој и свету му десницу, која је толико благослова по народу свом раздавала. На то и сви присутни свештеници са тугом срдца одаду последње цјелованије своме архијереју и отцу, и ковчег буде затворен. По том се спровод у најбољем реду уз звонење звона на свима храмовима Божијим упути покрај цркве св. Илије на гробље Пакрачко, где у средини народа сарађен буде народни Владика, којег ће успомена у цркви и у народу србском трајати, док год буде било на свету православних Србаља!

Слава нека је вечита дичном песнику Срб Милутину и „Вѣчная память“ Владици Никанору!

В.

НАШЕ УЧИТЕЉИЦЕ.

За награду.

(Настављено.)

Између позива учитеља и учитељице има нека разлика.

Но ова разлика није толико у самој подели рада по суштини његовој; јер и ми и оне имамо, да оплемењујемо срце, душу и ум, те отуда и јесте тако свет позив наш, пошто се са те три највеће светиње човечије у сваком маху сучице. Већ је ова разлика била у подели рада по пољу, на ком се дела.

Ми имамо једно поље, оне друго. Наша је мушка, њина женска страна. Овако у школи, овако и у народу.

Ова подела је и била повод, те су у нас учитељице у школу уведене.

Ја се не ћу овде упуштати, да расматрам, да ли ми јесмо за тај корак, или несмо. То и није била моја намера. Ја сам само хтео да пишем о учитељицама као о једном фактору, који постоји у нашем народу. Али сам ово ипак морао споменути. А морао сам за то, што већ ова подела показује, да се с учитељаца у нас мислило то да постигне, да оне буду од користи и школи и народу. У школи с децом, у народу са женскињем

Први замишљачи учитељица у нас заиста су лепо мислили. Мушки ближе мушком срцу и души, женска женским. Они су у њима мислили, да нађу успешније делање на том пољу, где се оне сад налазе.

У замисли им се огледа племенита намера. Али у животу се она мало остварила. У народу имамо ми врло мало правих народних учитељица. Није ми за ово, што рекох, толико њин школски рад пред очима, већ рад њин у народу. Оне живе по-

вучено, са свим одељено од њега. Оне имају свој уски круг пријатељица — наравно отменијих — у том се кругу обрћу, а ретко кад да уђу и у народ, где такођер оне свог позива имају и где би опет могле развити делање. Та ово и јесте — као што већ рекох — један повод, те њих у нашем народу има.

Можда је и рђава наплата њина узрок, те се у њима не може да створи воља и за тај рад. Да је наплата мала, то и ја не поричем. Али оне су с нама осуђене на чекање бољих дана. Па за то морају имати стрпљења. А ти ће дани једном доћи, они морају доћи. Јер иначе би светки напредак морао са свим застати, или би пошао у натраг. А док ти дани не дођу нека не малакшу. Оне и не смеју малаксати, јер и у њиним рукама је један део светског напретка тога. А кад за њега раде, раде и за будућност, лепшу и бољу будућност своју. Па што рад савеснији и бржи буде бивао — у толико ће и она пре доћи.

Не тиче се ово само њих, већ се ово тиче и нас — учитеља. И ми смо на рад, навечити рад позвани, где год јесмо, куда год доспемо. Па и кад се сви други од њега разбегну, и онда га ми морамо својим плећима одржати. Морамо, ако хоћемо, да нам остане онај лепо назив народни учитељи и учитељице.

Колико ми учитељи радимо? — не ћу да одговорим на то. То нека други безпристрасно кажу. Па нек буде то ма и која учитељица. Нама не ће бити криво. Наш је рад јаван, па се сме јавно и сцењивати. Једно ипак могу казати, да нас по листовима увек позивају на рад, где год само овога има. А учитељице, као да су копреном застрте, па их нико не види, — њих никад.

Па ево ћу ја да разгрнем копрену ту . . .

Шта би дакле могле наше учитељице радити? — -- — Много, врло много, . . . Поље њина рада скоро да је шире и важније него наше. А ево за што.

Наш је народ рекао, да је жена кућње слеме. Овим је он све казао. Мушки имају свога рада и ван куће, а ова припада жени. Жена има да се стара о свему, што је у њој. Она је ту најсветије лице, јер је позвана да буде и мати. А има ли веће светиње, него назвати се матером? . . . Дакле: жене треба да су и добре домаћице и добре матере. Па у ком дому има такве жене, ту је одмах све у свом реду. Но жена треба да је и

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

добра дланица свога народа. Она треба и њега да познаје, треба да се поноси именован народним, она треба да љуби народ свој.

У ком народу има оваких жена и матера, само тај народ моћи ће се за дуже одржати на земаљском шару. Нарочито добре матере су стубови, на којима почива зграда живота народног, па ако су ти стубови снажни, никада се зграда та не ће срушити. Јесу ли пак стубови ти слаби — и без буре и оркана, разићи ће се зграда та само од себе.

Ни један народ не може имати ни какву другу снагу јачу, него што су то добре матере. Оне су моћ, које њега могу у снази да одрже. Та у њиним је рукама сва срећа и судбина целог народа, јер сва покољења, која у народу ничу — сва од њих иду. Каквим духом оне надахну покољења та таквим духом ће она дисати, док их год траје.

Ми, Срби, несмо тако срећни, да можемо казати, е имамо добрих матера. Колико је приличан број у нашем народу добрих жена, толико је већи број рђавих матера и Српкиња. Због овога страдамо, са овога и све патње наше иду. Међу њима је врло мало народног поноса, врло мало родољубља. Јасно се ово види на подмладку, који оне нашем народу дају. Подмладак је овај врло млак, одушевљења ни мало, а свест народна и религиозна тек још тиња зар у последњим угарцима. Ово је најстрашнији знак пропадања народног, и не дао Бог, да то не одушевљење, неродољубље и утрнута свест народна и религиозна, да то буду гробари српскога имена.

Да се свест и понос народни међу нама подигне — има само један начин. Заиста горко, кад толико начина има, којима они могу да падају. Тај једини начин је: добре матере Српкиње и добре жене, дакле јачи стубови за зграду народна живота и чвршће слемење за куће српске. Ово је душа сваком народном телу, а то је и поуздана водиља светлој будућности у сваком народу.

Па дела, учитељице народне! Дајте нам такве матере, такве Српкиње, такве жене! . . . Ви сте и дотле таком мишљу пропраћење у народ, да нам то створите, јер зар се није претерало, кад се мислило, да ћете ви створити то. Ви сте на најважнијој тачци у одбрани народности наше, ви треба да одклоните морално и материјално пропадање наше, у колико оно са српских матери долази. А не ће ово бити тако тешко, да извршите, јер ви сте на оном светом месту, из ког наше дома-

ћице и матере ступају у свет, истина, позније мало, него што се од вас растану, али нека ваша мисао чврсто се укорени у њих, па та мисао да никад не угне.

То свето место, у ком ви можете да посејете ову мисао вашу, то је школа. Но и осим школе ви имате још једну лепу стазу, а то је стаза, која вас другом позиву вашем — народу води. Заиђите ви и овом стазом чешће, та онај, на кога ћете, идући њоме, наићи, та тај вас тако нужно треба. А то су жене, матере и Српкиње наше. . . . .

Ја сам већ мало пре рекао, да учитељице имају свој прави делокруг у школи, а ван ове — и у народу да имају позива свога. Ово сам за то споменуо, што ће ми бити полазна тачка, са које ћу моћи, да подробније наведем све оно, шта би учитељице могле у народу и у школи да раде.

(Наставиће се.)

СЕДНИЦА В. СРБ. НАРОДНОГ ШКОЛСКОГ САВЕТА.

У Ср. Карловцима 13. и 14. Априла 1887. држана.

Овој седници присуствовали су Др. Ђорђе Натопшевић срб. нар. главни школски референт; чланови: Теофил Димић, Н. Ђ. Вукићевић, Ст. Лазић, Прота Јован Борота, Др. Михаил Полит и народни тајник Исидор Тирић.

У одсуству председника и подпредседника по једногласној жељи свију присутних чланова заузима председничко место члан Савета Стеван Лазић управитељ вел. гимназије Карловачке.

Главни предмети, који су у овој седници решени, јесу ови:

В. Саборски Одбор доставља њему поднешену молбеницу Вукашина Павловића остарелог и умировљеног учитеља у Станишићу, који моли припомоћ из правосл. пензионог учитељског фонда, у који је и он у своје време улагао. Исти учитељ навршио је 82. годину живота; свршио је учитељску школу 1822 у Сомбору и служи од тог времена непрекидно. Прве је године служио у Рац Хидашу, од куда је по гласу декрета 1823. премештен у Батосек, где је до 1826. године улоге у поменути пенз. фонд уносио. Служио је као учитељ 63. године, а у самом Станишићу последњих 46 година, где је умировљен, а сада са малом мировином живећи издржава многобројну унучад своју малољетне сироте својих синова покојних народних учитеља. Са обзиром на све ове околности решено је топло препоручити В. Саборском Одбору, да се заслуженом, а сада од старости изнемоглom учитељу Вукашину Павловићу из учитељског пенз. фонда годишња доживотна припомоћ од 80 фор. издаје.

На препоруку епарх. школ. Одбора Бачког закључено је В. Саборском Одбору препоручити, да се изнемоглom и умировљеном учитељу

бајском г. Александру Јанковићу из срб. учитељског пензионог фонда годишња милостиња од 50 фор. одреди.

В. Саборски Одбор јавља, да је благајницу нар. фондова упутио, да Владану Арсенијевићу професору на учитељској школи у Горњем Карловцу после десетогодишњег службовања од 1. Окт. 1886. другу петогодишњу повишицу по решењу овог Савета издаје. На знање узето.

Исти В. Саборски Одбор на препоруку овог Савета наредио је, да се служитељу горњокарловачке учитељске школе годишња плата од 80 фор. на 120 фор. повиси; што се такође на знање узима.

Исти В. Саборски Одбор извешћује, да је по закључку овог Савета наредио, да се Стевану Коњовићу учитељу вртарства хонорар од 80 фор. од 1. Септ. 1887. у течај стави; такође да је наређено обустављање хонорара Велимиру Јолдовском, бившем учитељу горњокарловачке учитељске школе, а Ђури Баху садашњем помоћном учитељу исте школе да се прописани хонорар у течај стави.

Високи Саборски Одбор јавља, да је по предлогу оvd. на штампање школских наредаба 12 форинти годишње из народних фондова одобрио.

Исти Саборски Одбор на предлог од овог Савета под 3. (15.) Новембра њему с препоруком достављени, јавља, да у начелу усваја, да се Владимиру Красићу награда за прошле године са 300 фор. даде, а у будуће да му се плата на 700 фор повиси, али држи, да како награду тако и повишење плате има сносити црквена общтина горњокарловачка, а не народни фондови, као што то Школски Савет жели. Закључено је упитати срб. црквену общтину горњокарловачку, може ли она у смислу кр. наредбе учитељу вештбаонице г. Владимиру Красићу на 700 форинти плату подићи, и колику ће му награду за досадашњу службу из својих средстава дати. Кад оговор стигне, онда ће се даље овај предмет у претрес узети.

В. Саборски Одбор јавља, да је на топлу препоруку овог Савета одредио, да се госпођи Катарини удовици Димитрија Чобића бившег школског надзорника 150 фор. у име посмртнине покојног јој мужа из народних фондова једанпут за свагда изда.

Исти Саборски Одбор извешћује, да је г. Д. Д. обустављену плату, по закључку овог Савета, издао и да му је петогодишњу повишицу од 13. Децембра пр. године у течај ставио.

Његово Високопреосвештенство г. Епископ Бачки Василијан Петровић у одсуству Његове Светости Патријарха саопштава високу наредбу кр. угар. министарства за богочаст и јавну наставу, којом се објављује, да је лик Његовог Височанства надвојводе и престолонаследника Рудолфа од ц. кр. државног географичког завода издан, и да се у дивот издању на јапанској артији по 1 ф. а на хинезкој артији по 50 нв. добити може. Закључено је објавити свим епархијским школским одборима, да препоруче набавку ових слика за школске дворане.

В. кр. угар. министарство за богочаст и јавну наставу доставља свој извештај о стању у Угарској за 1885—6. и о стању пензионог учитељског фонда угарског за исту годину. Узима се на знање и ставља у архиву Школског Савета.

В. кр. угар. министарство за богочаст и јавну наставу доставља, да је по предлогу овдашњем стипендију из закладе покојног Ђорџа Раље за 1886—7. годину Богољубу Чонкићу приправнику II. разреда у Сомбору подарило. О овоме известити управу народних фондова и управу србске учитељске школе Сомборске.

В. кр. хрв. слав. земаљска влада доставља Школском Савету њој ради одобрења поднешене књижице: „Словенски Буквар од Мите Нешковића.“ „Часловац и Псалтир Словенски“ од истога с оценом и мњењем православног катихете на кр. пренарандији у Загребу с питањем: могу ли се те књиге за школске књиге ради учења црквено-словенског језика за младеж православне вере употребити по молби издавалачке књижаре Луке Јоцића? Та иста књижара поднела је већ поменуте три књиге овом Школском Савету с молбом, да се оне као учебници у срб. нар. вероисповедним школама приме. Преднаведене књижице с молбама књижаре Јоцићеве и са свима дотичним званичним списима достављене су биле президијално управи србске учитељске школе сомборске на мњење, која је уз повратак комуниката и уз образложено мњење своје вратила све ове списе високом Школском Савету. Пошто је, како оцена православног катихете кр. учитељске школе у Загребу на поменуте књиге, тако и критика управитеља учитељске школе на исте књиге прочитана и са дотичним местима сравњена, и пошто се јасно види, да преводи у Часловцу и у Псалтиру, придодати славенском тексту, не значе оно исто, што се у славенском језику исказује, него на многим местима сасвим друго и противно; то се поменуте књиге немогу за учебнике црквено-славенског језика одобрити и наређује се, да се решење ово преко школеких власти свима вероисповедним школама и учитељима уз прилог литографисане обе критике публикује, а вис. кр. хрв. земаљској влади уз повратак комуниката саопштити. Такође се имају обе оцене у Школском Листу штампати.

Архиђијезални Школ. Одбор подноси рекурсе, како учитеља вуковарских Марка Рајковића и Милана Коњовића, тако и цркв. общтине вуковарске против закључка истога одбора, којим је решено, да се због дожививших се изгреда црквено-школски одбор вуковарски распусти и нови одбори изаберу, а оба поменута учитеља, уз опомену да дужности своје у цркви пропису сходно точно извршују, одсуђени су на губитак једне трећине своје полгодишње плате. Уз то вис. земаљска влада јавља, да је принуђена била због нереда у црквеној общтини вуковарској, а нарочито због тога, што иста общтина неће да пусти редовне учитеље по наредби својих школских власти у школу, него је обучавање младежи неиспитаној особи предала, — мушку вероисповедну србску школу у Вуковару затворити, припомоћ, коју общтина та на издржавање школе вероисведне од града Вуковара прима, ускратити, а уједно заповедити, да сва мушка деца православне вере у Вуковару у комуналну школу ићи имају.

Пошто је све, што се односи на ову ствар, брижљиво прочитано, решено је: да се учитељи Мирко Рајковић и Милан Коњовић имају на места своја вратити и плату за све време примити; призив учитеља Рајковића и Коњовића у толико се уважава, да се они новчане глобе ослободе, али опомена архиђијезалног школ. одбора оставља се у крности

и налаже им се, да избегавају сваки повод распри. Напротив позив об-
штине Вуковарске, пун неоснованих и грубих напада на везеаслуже-
ног г. главног школског референта, с негодовањем се одбија и упућује се
архидијезални одбор, да поменутој општини негодовање овог Савета
Школског изјави. Уједно наређено је, да се замоли в. хрватска славонска
земаљска влада, да архијереј. властима ради успостављења реда у
школи вуковарској на руци буде, и да укинута годишњу припомоћ срб.
црквеној општини вуковарској на издржавање вероисповедних школа у
износу од 1200 ф. а. вр., чим се ред успоставио буде, благооохотно по-
вратити и у тецај ставити изволи.

Е. Шк. Одбор Бачки достављајући списе тичуће се избора учитеља :
Павла Станичковог и Даринке Берићеве у Д. С. Ивану ; Димитрија Ђор-
ђевића у Сентомашу, Харитона Ружића у Кулпину, Аркадија Вуковића
у Мохољу, Младена Поповића и Катарине Јелчићеве у Ст. Бечеју ; Алек-
сандре Илијевићеве у Стапарима, Милана Јовановића у Новом Саду. —
На основу тога наређује се, да се свима овима декрети издати имају.

Е. Школ. Одбор Бачки јавља, да је србска вероисповедна општина
у Парагама основала нову женску основну школу и подноси основно
писмо на одобрење. Одобрава се.

Е. Школски Одбор Бачки јавља, да је изгубљена сведочба о осно-
способењу Анђелије Степићеве учитељице Старо-Паланачке. Наређује се
управи учитељске школе Сомборске, да истој учитељици изда дупликат
по постојећим прописима.

Исти одбор доставља званични докуменат Старопаланачке црквене
општине, којом се ова обвезује умировљеном заслужном учитељу Павлу
пл. Јулинцу доживотну годишњу мировину од 400 фор. и 40 форинти у
име станарине издавати. Са одобрењем узима се на знање и два примерка
документа шаљу се натраг.

Е. Шк. Одбор Темишварски подноси решење своје, којим се Коста
Торњански учитељ Елемирски на губитак места осуђује, уједно и позив
истога учитеља против овог решења. — Пошто није истрага уредно во-
ђена, уништава се решење Е. Ш. Одбора, а наређује, да се има нова
истрага водити чрез изасланство епарх. Школ. Одбора, а у истој да не
учествују тужитељи поменутог учитеља.

На препоруку Е. Шк. Одбора Темишварског наређује се, да се Јо-
вану Поповићу изабраном учитељу у Башахиду и Северу Веселиновићу
учитељу у В. Кикинди декрети издаду.

Е. Школ. Одбор Горњокарловачки предлаже Школском Савету овом,
да би добро било списе односеће се на потраживање јавности србској
учитељској школи горњокарловачкој, — који су срб. нар. сабору предани, —
по ново вис. хрватској земаљској влади поднети, пошто су изгледи, да је
иста сада право јавности поменутој учитељској школи подарити накло-
њена. Закључено је, да се в. хрв. славонска земаљска влада, са обзиром
на достављене јој у своје време услове од овога Савета, поново умоли,
да јавност србској учитељској школи горњокарловачкој подарити изволи.

Прочитан је и утврђен просветни прорачун за 1887. годину, по

коме је из србског народнег клирикалног фонда на просветне цели годишње 69,000 фор. прелиминирано.

Стечај на упражњено место катихете у србској учитељској школи Сомборској — у смислу донешеног закључка под 3. (15) Новембра пр. године има се одмах расписати.

Да би се могао стечај на место професора мађарског језика у србској учитељској школи сомборској расписати, позвана је управа исте школе, да споразумно са наставничким збором поднесе извештај о броју часова наставних за исти предмет, као и о потребној квалификацији кандидата за исто место.

Свфроније Попов учитељ у Денти, који је у Панчеву 1875 препарандију свршио и 12 година као учитељ служи, а при том је од в. кр. угар. министарства упућен, да има за две године дана испит учитељски положити; на препоруку енар. школ. одбора вршачког, добија дозволу, да може испит за учитељско оспособљење у учитељској школи Сомборској положити.

На молбу Панте Јовановића свршеног седмошколца и привр. учитеља комуналне (мађарске) школе у Баваништу дозвољава му се, да може 1. Септембра о. г. испит из првог и другог приправничког разреда у Сомборској учитељској школи приватно положити, а за тим пошто трећи приправнички разред свршио буде, да може у своје време испит за учитељско оспособљење положити.

На образложени предлог г. главног школског референта Дра Ђ. Натошевића закључено је, да се поново објаве свима школским властима и учитељима наредбе Школског Савета од 1879. године о држању местних, срезких, епархијских и обшних учитељских скупштина, на који се, — као што искуство показује, — у кругу учитељства нашег по све заборавило (Свршиће се.)

Како да се подхрањује у деце љубав к истини и којим начином да се навикнуто већ лагање искорени ?

Има врло много прилика, које чине, те се у деци истинитост или лажљивост утврђује, или не утврђује. Тако је много тих прилика, да их човек све побројати не може. За то нека ми је дозвољено, да овде само главније од тих прилика напоменем, шат и то довољно буде, да се ствар колко-толко расветли, позна.

Да васпитач узможе ваљано делати, нужно му је пре свега да зна, шта треба и како шта треба да ради. Без способности рад се корисно обављати не може. Није довољно, да васпитач само љуби своје васпитнике, није довољно ни то, да има вољу само, — поред свега тога он ваља и да уме поучавати и да уме на прав пут изваћати.

Деца се лагању уче или из незнања, или из лакомислености васпитача им. Ја не могу замислити васпитача, који би поред истинског познавања неоправданости лагања хотично томе децу привикавао. За то васпитачи ваља да се освесте, да познају право добро и да га умеју раз-

диловати од зла и да постану вољни делати по свом најбољем убеђењу јер само тако ће моћи делати у прилог правог васпитања.

Ево неколико примера, у којима васпитачи привикавају децу лагању. Дешава се, да васпитач рекне: ако будеш миран, донећу ти то и то; или: ако будеш неваљао, бићеш кажњен. Међу тим, кад дође време, да се дете награди, или казни, по обећању и заслуги, — васпитач не уради ништа. Ми обично велимо за таковог човека, да је недоследан; дете на против налази, да је такав човек — лажљив. И заиста човек, који своја обећања не испуњава, такав је. Ја питам, није ли такав рад васпитача отворено навикавање деце на лагање?

У нас је мана, што јако тежимо за оним, што је у друштву уобичајено, не мислећи, да ли је то, за чим тежимо, основано, или не. „Бити истинит у отменом друштву, значи толико, колико бити суров. Код удварања не употребљују се речи из речника истинитости, но речи конвенционалне, које су свакојаке, само не истините. С тим конвенционалним неистинитостима се дете, што год може раније, упознаје. Оно се привикава да говори оно, што не мисли; држи се да је највеће неизображење, кад дете своје наклоности, или не наклоности, отворено исказе. Њему се се, тако рећи, у уста међу конвенционалне лажи. Какав наравствен расцеп проузрокују у души дететовој такав рад?! — Спрам оца и матере да буде искрено, спрам страних да буде друкче. Тако се деца привикавају још за рана на дволичност и на двосмислен разговор, што је, да боме, противно од карактера.“*)

Цел, за којом како појединци, тако и цела друштва теже, јесте истинско добро. Ако је истинитост оправдана и ако је лажљивост порок, као што сви знамо да је, онда је између осталог, цел појединога у друштву, да присвоји истинитост и да одбаци лажљивост. И кад у друштву има лажљивости, онда је томе узрок назадност његова. И заиста — истински напредак и порок не могу у једно и исто доба бити особине једног и истог ируштва. Недостатак увиђавности и недостатак чврсте воље за делање онога, што је добро и за избегавање онога, што је зло, узрок је свим рђавим приликама у животу човечјем. Доследно томе: васпитајмо децу свестрано, па ћемо тим и подхрањивати љубав истини и искорењивати лажљивост.

Морално се васпитање без ваљана примера не да замислити. Не може бити веће глупости, но тражити од деце да се владају добро, а не дати им на то примера. Истина, пример најбоље дејствује, кад је васпитач кроз и кроз на свом месту, ваљан; „прави васпитач зна из сопственог унутрашњег искуства по себи самом и по другима, да човек више може учинити оним, што је, но оним, што зна“,**) али тиме се још не каже, да онај, који има љубави према васпитном раду и дечијем напретку, да онај, који је и срцем и душом одан свом позиву и да онај, који са вољом и издржљивошћу дела по својим најбољим убеђенима, не може примером својим ваљано васпитати. За то учитељ ваља да је добар при-

*) Dr. G. A. Riecke : Buch für Mütter, 171.

**) Dr. F. A. W. Diesterweg : Wegweiser ect. I. p. 9.

мер не само у школи, пред децом, пред друштвом, но и онда кад је — сам, кад га нико не види. Онај човек може примером највише учинити, који је увек једнак. (Свршиће се.)

СРПСКОМУ НАРОДНОМУ УЧИТЕЉСТВУ.

Господо и браћо! Ми народни учитељи у троједној краљевини одлучисмо, да си у нашем бијелом Загребу саградимо свој посебни дом. У том дому бит ће смјештене писарне наших учитељских друштава (за друге, педаг. сбора, савеза), средишња педагошка књижица, педагошки музеј, дворана за скупштине и више уређених соба, гђе ће учитељи, који су уплатили барем 10 фор., дошавши у Загреб, размјерно бесплатно одсједати моћи.

Да се та замисао што достојније изведе, то је савез хрват. учитељских друштава изходио дозволу у кр. финансијалног министарства, да приредити може стварну лутрију од 100,000 срећака по 30 новчића. По вољан успјех те лутрије допринет ће пуно, да се та градња што лепшом изведе. И чим она љепшом буде, тим ће то дичније бити не само по народно учитељство хрватско, него уједно и српско, на колико тај дом буде плодом наше заједничке свијести, нашега међусобнога споразумка и братства. А без тога и не може шта повећег за свој напредак извести нити хрватско, а и нити српско народно учитељство ради премалена броја и једних и других. Ми смо дакле управо и упућени, да се једни и други подпомажемо. Српско је народно учитељство тој братској љубави и у подпуној мјери до сада задовољавало. Наше обће скупштине, наша задруга, наш педагошки сбор пружају нам тому довољно доказа. Паче ми имамо у Сријему, Славонији и Хрватској лијеп број српских народних учитеља, који су знатније принеске и за хрват. учитељски дом записали, па већ и допринијели.

Та дакле наша већ доказана заједничка свијест па и потреба, да се подпомажемо, данас Ви нас, сутра ми Вас, одобрава подписани средишњи одбор „Савеза хрв. учитељских друштава,“ те овим умољава свеукупно онострано српско учитељство, нека би му на руку ишло у распачавању срећака речене лутрије. Он ће наине појединој господи учитељима доставити становити број тих срећака; а они се моле, нека би настојали, да их у свом кругу разпрододе, те дотични износак у своје вријеме средишњему одбору доставе.

Овај се одбор поуздано нада, да се српско народно учитељство неће оглушити овој братској молби хрватског народног учитељства. Он је увјерен, да је и једно и друго учитељство освједочено, да без међусобне помоћи ништа знаменита извести не можемо за напредак својега сталиша, па да ће зато и рада српско учитељство у помоћ прискочити хрватском учитељству, које ће и њему опет вазда приправно бити, да му љубав љубавју узврати. Јест, ми желимо, да хрватски учитељски дом не буде само храм свијести хрватскога учитељства, него уједно и храм братинске љубави између учитељства хрватског и српског, па и основни камен за дањи заједнички рад на пољу нашег народног узгоја и наше народне

образованости! Да, ми желимо, да се у том храму свој у својем подједнако осјећао буде и хрватски и српски учитељ! У то име братски поздрав!

У Загребу, концем Априла 1887.

Средишњи одбор „Савеза хрв. учит. друштава.“

Председник:

Иван Филиповић,
школ. оадворник.

Тајник:

Буро Куген,
учитељ више дјев. школе.

ПИСМО ВЛАДИКЕ НИКАНОРА ГРУЈИЋА.*)

„Славном Ошштеству православне српске цркве у Суботици.

Примио сам послане ми поштемим писмом вашим од 6. Јулија о. г. три фотографије надгробне капеле, коју је славно обштество подигло добротворима својима и народнима Јоану и Терезији Остојић и три књижице „Ктитори и приложници православне српске цркве суботичке од најстаријега времена до данас,“ и два примјерка од фотографије те и књижице послао сам манастирима Дијецезе моје Лепавини и Ораовици, а трећи примјерак у дивог повезу задржао сам за се, на чему се захваљујем благочестивом обштеству од срца, јер ми је годило срцу видећи живу, дјелима добрима засвједочену љубав обштинара тамошњих према цркви својој обштини и народу, у животу и у смрти тако, да им смрт не прекида живота и спомена у цркви својој у обштини и у народу, а видећи уједно и да жива обштина знаде одавати достојну част и признање добротворима својима, што даје опет јамства, да неће пресанути у обштини тој врело љубави живе, која ће занављати увјек новим животом обштину тамошњу, а преко ње дјеловати добротворно и на остали православно српски народ наш.

У осталом одавајући благочестиво обштество покрову Свевишњега, јесам с љубави и благовољењем и поштивањем.

Багочестивога обшества благожелателјејши
У Пакрацу 19. Јулија 1883.

Никаноръ с. р.,
епископ пакрачки.“

ДОПИС.

У Срп. Св. Петру 2. Маја 1887.

Аксентије Лацкић преминуо је овде 22. Априла о. г. у 78. години преком смрћу од кашље. Покојник је био одушевљен Србин и велики родољуб. Био је поштован и омиљен код народа, па је већ 1847.

*) Суботичка привена обштина српска дала је 1883. године штампати у једној књизи све ктиторе своје цркве од најстаријих времена, и ове књижице разаслала је по народу о Петрову исте године, када се осветила црквица над гробом народних добротвора Јована и Терезије Остојића. Више примерака од тих књига дала је речена обштина лепо увезати и уз свој допис послала свима православним епископима за њих и за манастире. Уз сваку књижицу придодата је билз и фотографија надгробне капеле Остојиће. На овоме дару захваљује се сад већ блажено упокојени митроносни песник Никанор обштини Суботичкој овим пунам узвишеног духа и родољубивих мисли писмом, које по добротворности врстног учитеља суботичког г. Ђ. Гојковића читатељима Школског Листа саопштавамо. У.

личанство краљ. Земалски школи надзорници за среће школе увршћују деловањем својим. Ове надзорнике на предлог баче именује Његово Величанство краљ. Земалски школи надзорници за среће школе увршћују биту врлоу за ову службу знатвеним или педагошко дијактичним тавити се имају мужеви, који су у служби јавне наставе засведочили особ за среће, а да за народне (пучке) школе. За врховне надзорнике постоје и народних школа овако. Постављају се 4 врховна надзорника, и то: два војни законом од 13. Фебруара о. г. урешен је врховни надзор средњих

Врховни надзор школа у Хрватској и Славонији. У Хрватској и Славонији

они подпомаже. Учитеља у Троједној краљевини узиме, и да је као своју сопствену својству нашем, да се за ову ствар једнокрвне и јединствене браће наше ваља у пригатању на хрватски уштељски дом и ради расподавања средњих хрватског уштељског савеза "Српском уштељству" ради учествовања и биче света 2000 глотака. У данашњем броју саопштавамо братици г. у Зареду обавити. Главни глотици су 500, 400, 300, 200 и 100 фор. Државна власт одобрила је на ту цјел и кутрију, која ће се б. Септ. о. је већ доста велика свота новца и приноси се шату са свију страна. Прионуло око грађе уштељског дома у Зареду. На ту цјел купљена *Хрватски уштељски дом у Зареду. Хрватско уштељство озбиљно је постигне.*

до изберне сваку незаконитост и неприлику, и да оправдане своје жете школа при савиану и држану својих зборов и скупштина, ако је рато, донети, по којој се има управљати уштељства србских вероисповедних. Надамо се, да ће моћи Школки лист у идућем свом броју ову нареду тељски зборови и скупштине уштеља србских вероисповедних школа, одређује, како се имају држати местни, срзски, епархијски и обшти учинајшише наше вероисповедне школке власти, од године 1879. којом се послужој сјаници својој (види озо) лонев је нареду, да се преко епархијских школких власти поново објавити има наредба истога Савета, као *О држану уштељских зборов. Високи срб. нар. Школки Савет у*

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

Учител. Славна мепенату овашње школе Аргентију Лапичу. С. М. тајну бееду, а за тим је надродно слово говорио г. Сима Монашевић опалу говорио је: г. Михаил Цутник много уважени свештеник опрощања. Сарањен је уз сачушење цела овашњел отановишта. При данас плаћа се један вероисповедни српки уштељ из интереса овога од 2864 ф. на мест. верозаконски срп. школки фонд. И од оно доба до у овом месту име своје тиме, што је још 1858. године завештао готовину све је до смрти то личанство вршио. А што је најтаванје, овековачио је протопопијата, јер је изабрат био за члана конзисторије темшиварске, и ковао. Тако исто стекао је поверења и од изборника вел. сент. милошког кришт у нас Срба у живот ступио, од то доба до данас укр је председни- у оно доба био онет за општинског кнеза бирао. Од како је кр. деш. године за општинског кнеза изабран. Затим је 1855, 1856 и 1857. године

се у шести надневни разред с платом од 2400 фор. уз 350 фор. станарине; врховни надзорници земаљски за народне школе увршћују се у седми надневни разред с платом 1600 ф. уз 300 фор. станарине. Првима припада за време путовања званичном подвозарина и дневница од 6 фор. а другима од 4 фор.

Наименовања. Марија Барићева привр. учитељица у Смиљану потврђена је за праву учитељицу у истом месту.

Теодор Панић досадашњи привр. учитељ у Купинову наименован је правим учитељем у истом месту.

Госпођица Јулијана Вујина свршена отлична приправница сомборска и испитана учитељица, која је досада дужности васпитатељице и приватне учитељице у Уздину одправљала, постављена је за учитељицу у Мириеву, близо Београда у краљевини Србији.

Избор учитељице. У Старој Паланци у Бачкој 16. Априла ове год. изабрана је за учитељицу србске вероисповедне школе госпођица Лепосава Јовановићева свршена приправница и досадашња заменица упражњеног учитељског места, родом из Новог Сада.

Премештени учитељи. Г. Јован Зечевић учитељ у Добоју и вредни сурадник Школскога Листа и супруга његова госпођа Сара Зечевића премештени су: први за учитеља, а други за учитељицу народне основне школе у Горажду у Босни.

НЕКРОЛОГ.

Добрен Михајловић парох мухачки преселио се у вечност 12. Априла о. г. у Мухачу у 65-ој години живота свог. Покојник је један од оних старих барањских свештеника, који су се у Сомборској учитељској школи за учитеље спремали, а после у чин свештенички ступали без редовног слушања богословских наука, као што је то у будимској епархији до 1853. године могло бити. — Добрен Михајловић је рођен у Змајши (Мајшну); свршио је шести гимназијски разред у Суботици, затим 1843. године учитељску школу у Сомбору, и поставши учитељем наскоро ступи у чин свештенички, у ком је скоро 40 година Богу и народу свом вредно послужио.

Стеван С. Цоповић ревностни учитељ српскога језика, поведнице и земљописа на православном богословском заводу у Рељеву преминуо је од сушице на Ђурђев дан ове године у 31-ој живота свог години. Покојник је рођен у Корјеници у Хрватској крајини; свршио је гимназијске науке у Сењу као први ђак, а филозофски факултет у Загребу и у Бечу. Сремивши се за професуру одправљао је три године дужности учитеља на гимназији у Госпићу, а исто толико година на релци у Митровици. Пре три године наименован буде за учитеља у Богословији на Рељеву, где је уз неусисни труд и рад на пољу наставе приватно учио Богословске науке и прошле јесени положио је испит у Сремски Карловци из трећег, а ове је године хтео полагаати испит из четвртога богословског течаја са жељом, да се посвети монашком чину.

Вељко Гавриловић приправник II. разреда родом из Томашеваца после дужег боловања од сушице преселио се у вечност у своме завичају 12. Априла о. г. и следећега дана је уз велико саучешће у Томашевцу сахрањен. Надгробно слово говорио му је присни пријатељ његов г. Стеван Николић. Покојни Вељко свршио је IV. гимназијски разред у Карловцима, где је као отличан певац црквени био дика гимназијског хора појачког Саборне цркве. У Сомборској учитељској школи отликовао се како својим примерним владањем, тако и врло добрим успехом у наукама, а са особитом љубави учио је он науку христијанску, црквено славенски језик, педагогијске науке и црквено појање, у којима се предметима као најбољи између најбољих отликовао и народну стипендију од 80 фор. уживао. Прошних ферија од назеба се разболи и болест му наскоро постане неизлечима. У Фебруару по савету лекарском ради домаће неге мораде отићи кући својој у Томашевац, где му је смрт млађаном животу земаљском крај учинила. Бог му дао души спасеније !!

Гедсон Леовић гласовити адвокат и родољубиви Србин, умро је у Сомбору 27. Априла у 63 ој години живота свог. Покојник је године 1849. као наредни капетан сомборских добровољаца војевао на Вилову и у другим местима у Шајкашкој и отликован је за храброст своју ратном медалијом. Био је врстан родољуб и велики ревноатељ србског народног позоришта.

Р А З Н О.

Црквене светковине у Сомбору. За време ускршњег поста и страстне седмице о. г. на свима преждоосвештеним службама као и на Василијевим службама на велики четвртак и на велику суботу у св. ђурђевској цркви појао је мешовити хор приправнички у красној хармонији. Ученице више девојачке школе појале су неколико пута: „Благословљу Гда“, и „Возсія благодать твоя“, а на велики четвртак оне су умиљно појале: „Вечери твоея“ и „Странств'я владычня“ На велики петак при износу плаштанице појао је први пут мешовити хор приправнички у дивној хармонији: „Тебе одѣющагося свѣтомъ“ по Главачевој композицији на духовно сазидање верних. Тога дана проповед је држао најречастнији госп. протопресвитер Љ Купусаревић. — Први дан Ускрса на свечаној служби, коју је најпреч. г. прота Љ. Купусаревић саборно служио, и проповед држао; појао је врло лепо хор грађанског певачког друштва. Црква је била дубком пуна, и било је на служби отмених гостију са стране: из Суботице, Темишвара, Будапеште, Вршца и Београда. На вечерњу тога дана појао је мушки приправнички хор. Други дан Ускрса држи се овде свечана служба у успенској цркви на гробљу, где су у присуству многобројног простог народа појали опет приправници. Трећи дан Ускрса појао је приправнички хармонични хор на служби у св. предтечевој цркви Сомборској.

Светле недеље сваки дан на вечерњу, јутрењу и литургији у обе парохијалне цркве сомборске појали су лепо приправници.

На Ђурђев дан славила је светођурђевска црква. Службу Божију у препуњеној народом цркви служио је преч. г. протопресвитер са свештен-

етвом изговоривши и овом приликом поучну беседу, а мушки хор приправнички појао је. После службе Божије ишли смо с литијом око цркве. На Марков дан ишли смо на жита, а у Недељу 26. Априла држан је годишњи парастос покојном Марку Бикару добротвору школске дечице овдашње.

Из Септандрије пишу нам с концем Априла ово: „Прошасте светле празнике провели смо у славу Божију. На Лазареву Суботу носили смо врбицу и била је велика литија, која је од беловодског потока пошла и идући кроз град и преко пијаце ушла у епископски двор, где смо сви, мало и велико — нас око 200 душа — појући „Обштеје воскресеније“ пролазили кроз дворане епископске резиденције и редом целивали св. десницу седи-нама украшеног преосвештеног владике нашег Арсенија Стојковића. Ученице су пред њега цвеће просипале, и он нас је све као своју децу благосиљао. На Ускрс служио је у саборној цркви наш осамдесеттриљетни владика Арсеније свечану службу Божију на велику духовну радост и сазидање овдашњег православног народа ерског.“

НОВЕ КЊИГЕ

„Краљевско српско народно позориште.“ Преглед за годину 1886. (Издала управа). У Београду штампано у кр. срп. државној штампарији 1887.

„Стеван Немања и његово доба. Београд (у истој штампарији) 1887.

„Шемагизам православне епархије Далматинске за годину 1887., изишао је у Задру, у печатњи И. Волицке. 1887.

„Шемагизам православне епархије Бокотурске, Дубровачке и Спичанске за годину 1887.

УПРАЖЊЕНА УЧИТЕЉСКА МЕСТА.

— Православна ерска црквена общтина у Гламочу у Босни тражи ваљана учитеља, који је ерску учитељску школу изучио, примерно се влада и добро зна црквено наше појање. Плата је 400 форинти уз стан и огрев, а у изгледу је кроз кратко време и могућност повишице, ако би учитељ у сваком обзиру на свом месту био и задатку свом подишно добро одговарао. Проситељи нека се што скорије писмено и са сведочанствима обратe на г. Петра Борића ерско народног учитеља у Лијевну.

— Тражи се учитељ у Бочару. Плата је 380 фор. за перовјство $\frac{3}{4}$ ланца земље, притом слободан стан с баштом и сламом за огрев. Учитељ је обвезан у цркви појати и уз осталне учитељске дужности школску децу и црквеном појању брижљиво учити. Рок пријаве Спасов дан. Првенство имају, који се лично пријаве. Молбенице у плаћеном писму шаљу се Гаври Петрићу председнику ерске црквене общтине у Бочару.

 Умољавамо сву господу учитеље, да код дотичних общтина својски пораде: да нам се предплата за Школски Лист, што се школама шаље, што скорије одправи; јер ће се само тако лист овај уредно издавати моћи.

Издаје и уређује: НИКОЛА Ђ. ВУКИЋЕВИЋ.

Штампа Ф. Битерман.